

4. Радзикович В. На крилах романтизму. Письменство. *Історія української культури* / За ред. І. Крип'якевича. К., 2002. С.160-172.
5. Цюлик Н. Михайло Чайковський: із панича – повстанець, романтик із солдата. *Українська полоністика*. № 3-4. Житомир: Вид-во Житомирського державного університету ім. І. Франка, 2006-2007. С. 303-308.
6. Архипова С.О. Патріотизм у розумінні сучасної молоді: аналіз результатів дослідження та динаміка основних показників. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2018/32.pdf.
7. І турок, і козак. Волинські новини. URL: <https://www.volynnews.com/blogs/ukrayintsiam-brakuyefilosofiyi-rozumu-i-turok-i-kozak/>
8. Історична правда. Михайло Чайковський. Авантюрист, який мріяв відродити Січ. Історична правда. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2012/09/29/93544/>
9. Кралюк П. М. Балканський отаман. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ukrayina-incognita/balkanskyu-otaman>.
10. Михайло Слабошпицький - Поляк з українською групою крові. Мислене древо – багатоцільовий український сайт. URL: <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Lit/K/KorsakIF/Studies/SlaboshpyckyChajkovski.html>
11. Міхал Чайковський – UAHistory. UAHistory. URL: https://uahistory.com/topics/famous_people/3532.
12. Чайковський Михайло Станіславович (Мехмет Садик-паша). URL: <http://berdychiv.in.ua/чайковський-михайло-станіславович-м/>
13. Miłkowski Z. (Jeż T.T.). Sylwety emigracyjne. Lwów, 1904. 520 s.
14. Makowski S. Wernyhora. Przepowiednie i legenda. Warszawa, 1995. 269 s

Гора Т.В.,
кандидат педагогічних наук,
учитель вищої категорії КЗ НВК «Школа гуманітарної праці»
Херсонської обласної ради,
м. Херсон, Україна
ментор-викладач відділення «Творчі спеціальності»
Кембриджського регіонального коледжу,
м. Кембридж, Англія

ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА: РЕАЛІЇ В УКРАЇНІ ТА АНГЛІЇ

Анотація. У статті автор висвітлює практику проведення змішаного навчання із старшокласниками-здобувачами загальної середньої освіти у КЗ НВК «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради та основні засади роботи викладача-ментора відділення «Творчі спеціальності» Кембриджського регіонального коледжу, Англія.

Abstract. In this article, the author highlights the practice of conducting blended learning activities for senior students obtaining general secondary education at the Municipal Institution Educational Establishment “School of Liberal Arts” of Kherson Regional Council and the Learning Support Mentor work basics at Creative Industries department of the Cambridge Regional College, England.

Актуальність теми. Заявлена Україною мета інтеграції в європейське освітнє середовище (йшлося, зокрема, про «синхронізацію національних дослідницьких стандартів і практик з європейськими [1, с.11]) а, також, ситуація, спричинена війною Росії проти України, вплинули на можливості навчання української молоді.

За визначенням Організації економічної співпраці та розвитку (*англ.* OECD; *укр.* ОЕСР), це призвело до найважливішої гуманітарної кризи в регіоні ОЕСР з часів Другої світової війни [5]. Тому триває пошук оптимальних шляхів забезпечення безперервного здобуття учнівською спільнотою загальної середньої та професійної освіти в Україні та за її межами – місцем перебування наших співвітчизників.

Ступінь розроблення теми свідчить про постійну зацікавленість з боку освітніх академічних установ, Міністерства освіти і науки України. Так, вітчизняні вчені-дослідники М. Гурій, О. Локшина, Л. Пуховська, зарубіжні вчені Дж. Лоурі, Т. Бейлі та ін. протягом останніх десятиліть аналізували аспекти британської системи освіти, виходячи із того, що Велика Британія є однією із провідних держав у світі, передусім в освітній галузі.

Мета статті полягає у висвітленні форм й підходів до навчання учнівської молоді в якості здобувачів загальної середньої та професійної освіти в Україні, та, з урахуванням необхідних навичок їхньої адаптації та інтеграції, закордоном – зокрема, в Англії.

Кризова ситуація, спричинена агресією Росії проти України, вплинула на формування нового навчального контексту, коли учасники навчально-виховного процесу мають адекватно реагувати на виклики, що повсякчас постають перед ними.

Схарактеризуємо, насамперед, освітнє середовище та готовність старшокласників ЗЗСО до навчання в умовах дистанційної освіти на постійній основі в Україні та закордоном. В статті наводиться певна термінологія, що потребує визначення.

Загальна середня освіта – систематизована та передбачена відповідними державними стандартами сукупність результатів навчання і компетентностей, здобутих особою на рівнях початкової, базової середньої та профільної середньої освіти [2].

Професійно-технічна освіта є складником української системи освіти, де людина може оволодіти знаннями, уміннями і навичками за певною професією. Здобути робітничу кваліфікацію можна в ліцензованих МОН закладах професійної освіти. Серед типів таких закладів – професійні училища, ліцеї, центри, навчально-курсіві комбінати тощо [3].

Професійна або «*подальша освіта*» (*further education*, скорочено FE) у Сполученому Королівстві та Ірландії – це освіта, яка доповнює ту, що отримана в середній школі, яка відрізняється від вищої освіти, що пропонується в університетах та інших навчальних закладах. FE (подальша освіта) у Великобританії, як правило, є засобом отримання, поглибленої або подальшої кваліфікації, необхідної для переходу до вищої освіти або для початку конкретної кар'єри поза університетською освітою [4].

Синхронне та *асинхронне навчання англійської мови*, або «гібридне навчання» (*Hybrid Learning*) свідчить про метод навчання, що поєднує в собі попередньо сплановане класичне навчання в аудиторії та онлайн-освіту.

Саме такий підхід до навчання є найбільш поширеним у вітчизняному освітньому просторі станом на сьогодні з огляду на низку об'єктивних чинників (пандемія COVID-19 та війна Росії проти України).

Змішане навчання не має на меті замінити вчителя, а, навпаки, розширити процес навчання – адже учні отримують автономність у виборі часу та темпу виконання завдань, що підвищує їхню мотивацію до навчання. «Гібридним» навчання названо, оскільки такий тип навчального середовища поєднує «синхронне» та «асинхронне» навчання. Синхронне навчання або зустрічі онлайн на віртуальній платформі Zoom для основних учасників навчального процесу (учнів і вчителя) відбуваються в режимі реального часу.

Розглянемо цей метод навчання на прикладі реалій КЗ НВК «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради. Індивідуальне або групове онлайн-навчання передбачає самостійне використання учнями запропонованих учителем програм і ресурсів. І в цьому ми маємо достатній досвід: починаючи з 7 класу, третій рік поспіль, учні 9-х класів виконують завдання на платформі My English Lab британського видавництва Pearson Education. Учні 10-го класу також, отримавши доступ до онлайн ресурсів, успішно виконували завдання за навчальними комплексами Grammar Lab Intermediate, Focus 3, High Note 3.

Зазначений формат діяльності називають «асинхронним навчанням», який передбачає автономне виконання завдань у встановлений викладачем термін. Вчитель надає зворотний зв'язок індивідуально, але не віч-на-віч, і не в режимі реального часу. В умовах віддаленого навчання слід згадати використовувані мною, як учителем, можливості залучення носіїв мови із США: знайомство учнів з ними вперше відбулося 2020 року.

Зауважу, що регулярними стали зустрічі з американськими викладачками Меган Столтенберг та Сюзан Кренгл-Вдовиченко. З перших днів квітня 2022 року у позаурочний час нами було проведено п'ять 40-хвилинних сесій у Zoom із чотирма представниками американських університетів і громадських організацій. Тематика була узгоджена в тристоронньому режимі – враховувалася думка українських/американських викладачів і запити самих учнів. Таким чином, під час спільних онлайн зустрічей було висвітлено теми: «Getting-to-Know Each Other», «Living in New York», «Proms Night», «Easter Traditions in Ukraine and the USA», «The Parent Trap. Сестри», аналіз фільму.

До речі, зазначені вище викладачі з перших днів війни активно долучилися до організації гуманітарної допомоги українцям на окупованій Херсонщині, збору коштів та придбання армійського спорядження для ЗСУ.

Зважаючи на подальшу освіту, яку українські учні (студенти) отримують закордоном, на нашу думку, важливо розглянути професійно-технічну освіту («подальшу освіту» – *further education*), яка відбувається там безпосередньо у коледжах на кшталт Кембриджського регіонального коледжу (Англія), де автор статті нині працює, виконуючи певні завдання. Перелік не є повним, наведемо основні обов'язки:

1. Робота у співпраці з викладачами предметів та експертами, під керівництвом менеджера з підтримки навчання або його уповноваженого в межах широкого різноманіття навчальних середовищ і ситуацій. Підтримка студентів, в тому числі: зачитування матеріалів, конспектування, обробка тексту (йдеться, насамперед, про студентів з особливими потребами).

2. Розширення можливостей молодих людей для досягнення індивідуальних результатів навчання – адаптація ресурсів навчальної групи для того, щоб студенти мали доступ до навчальних матеріалів – тобто збільшення тексту, зміна мови носія тощо.

4. Сприяння незалежності тих, хто навчається – можливість досягти прогресу; підтримка та інклюзія в навчанні досягнень.

5. Документування, відповідно до інструкцій, наданої ментором підтримки, що стосується студента – відвідуваність, встановлення цілей і прогрес, а, також, забезпечення щоденного моніторингу в системі Protoplot, де записи відображають таку підтримку.

7. Допомога колегам у визначенні потреб студентів у підтримці: створенні рекомендацій щодо найкращих способів диференціації навчального матеріалу.

Висновки. Отже, розглянуті вище приклади взаємодії учнівської молоді в межах змішаного формату вивчення англійської мови в умовах дистанційного навчання та досвід роботи автора закордоном, в системі професійної (подальшої) освіти привели нас до таких висновків:

- Учні опрацьовують основні мовленнєві та мовні вміння і навички. Формування практичних навичок у говорінні та аудіюванні під час синхронного навчання краще проводити в класі, а вправи з читання та письма призначати як асинхронні завдання (для виконання у позаурочний час).
- Дискусії із залученням носіїв мови дають змогу учням розслабитися, мотивують їх до активного використання набутих раніше знань, розширюючи, насамперед, їхній словниковий запас.
- Учні краще опановують складні граматичні конструкції при змішаному форматі навчання.
- Застосований підхід дає змогу визначати на онлайн-платформі завдання, що підходять учням із різним рівнем знань, індивідуальним способом засвоєння інформації.
- Надання можливості взяти відповідальність за своє навчання або часткового контролю над певною частиною свого навчання – корисна навичка для будь-якого студента.
- Розширення взаємодії вчителя з учнями відбувається на їхньому рівні та за допомогою інструментів (технологій), які вони використовують.
- Отримання миттєвого «feedback» (зворотного зв'язку) від учнів, коли одразу можна побачити, що працює, сприяє поліпшенню роботи вчителя.

Безумовно, глибше «занурення» у Blended /Hybrid learning надалі дасть нам змогу повніше проілюструвати можливості вдосконалення дистанційного навчального процесу з українськими учнями.

– Учні, які вступили до англійських коледжів, мають розширений спектр вибору спеціальностей (Media, Games, E Sport & Coaching, Business, Tech/Digital, Journalism: Radio Broadcasting, Digital Publishing, TV & Film, Animation, Music – див. Рис.1), згодом й подальшого працевлаштування, що є надзвичайно важливим, в період випробувань, які випали на долю усіх родин вимушених переселенців. Їм надається допомога щодо створення рівного доступу до освіти, оскільки в коледжах є посада викладача-ментора – людини, покликаної спрямувати учбову діяльність студента, надавати своєчасну допомогу.

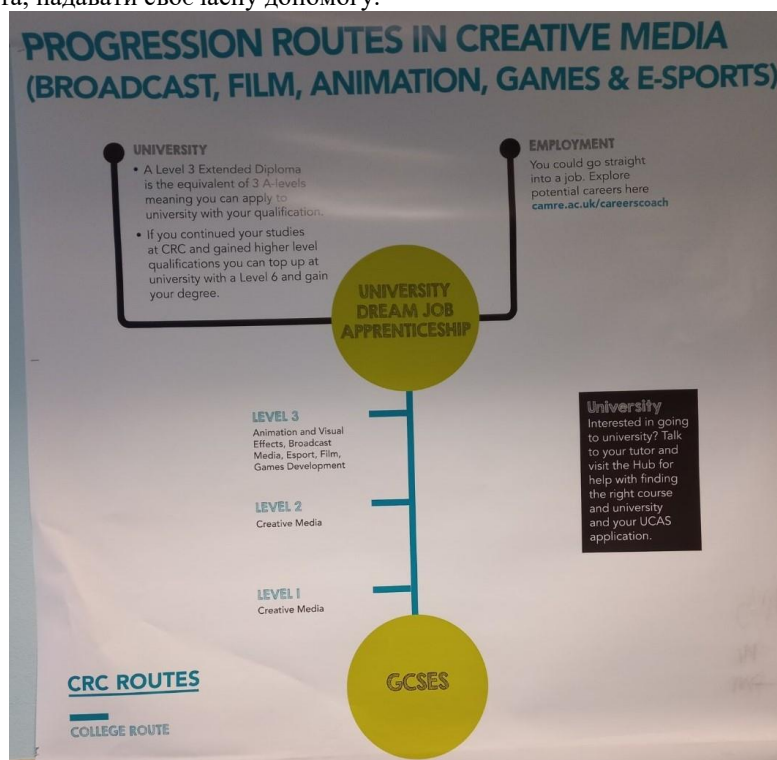


Рис.1 Шляхи працевлаштування та побудови кар'єри студентами Кембриджського регіонального коледжу, Англія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї : монографія / О.І. Локшина, О.З.Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тищенко, О.М. Шпарик ; за заг. ред. О.І. Локшиної. [Електронне видання]. – Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. – 350 с.
2. <http://ru.osvita.ua/legislation/law/2232/>
3. <https://mon.gov.ua/ua/tag/profesiyno-tehnichna-osvita>
4. https://naurok.com.ua/porivnyalna-harakteristika-sistemi-osviti-ukra-ni-ta-velikobritani-90976.html#_Toc483155688
5. <https://www.oecd.org/ukraine-hub/policy-responses/how-vocational-education-and-training-vet-systems-can-support-ukraine-e8e86ce2/>